

ДО ПЛЕНУМА

НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

копие до:

членовете на работната група, формирана съгласно решение на Пленума на ВСС по Протокол № 23 от 16.09.2020г.

СТАНОВИЩЕ

**на Тотка Калчева – съдия в Търговска
колегия на ВКС,**

**Мими Фурнаджиева – съдия в Гражданска
колегия на ВКС и**

**Бисер Троянов – съдия в Наказателна
колегия на ВКС -**

членове на работната група, формирана
съгласно решение на Пленума на ВСС по
Протокол № 23 от 16.09.2020г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Внедряването на ЕИСС и работата на членовете на работната група за изготвяне на препоръки относно липсващи функционалности и несъвършенства на системата, постави пред нас въпроси, които от една страна, имат значение за преценката на съответствието на изработката с възлагането по договора и техническото задание към него, но от друга страна, са основополагащи за **работата в електронна среда** на съдиите и съдебните служители при спазване на действащите процесуални норми и уредбата в ЗСВ, както и с оглед бъдещи **законодателни промени** с цел защита на правата и законните интереси на страните при упражняване на материалните и процесуалните си права.

Представяме на Вашето внимание нашите предложения и правни съображения за разрешаването на поставените въпроси, които са от компетентността на ВСС.

Предложения:

1. До образуването на електронни дела по чл.360з ЗСВ, т.е. за всички образувани съдебни дела в ЕИСС, да отпадне изискването за подписване на съдебните актове с електронен подпис – КЕП.

2. Идентификацията на съдиите и съдебните служители при извършване на процесуални действия в ЕИСС да се извършва само чрез полагане на КЕП при вход в системата.

3. С КЕП на служител или на съдия при обявяване на съдебния акт в ЕИСС да се генерира номер и дата на постановения съдебен акт и да „заключва“ съдържанието на съдебния акт, т.е. същият да не може да бъде променян. Функцията по „заключването“ би могла да се изпълнява и от специален бутон.

4. Подписът с КЕП на служител или на съдия да се запази само за протокола от разпределение и при обявяване на обезличения съдебен акт в ЕПЕП. В тези случаи подписът с КЕП (или само използването на КЕП в системата) за действия по обявяване и публикуване на съдебния акт да има значение **за удостоверяване на съответствието на оригинала** (писмения акт, подписан от съдебния състав) с електронния образец в ЕПЕП, респ. на електронния документ (сканирания и прикачен акт) в ЕИСС с електронния образец в ЕПЕП.

5. За първоинстанционните дела, които ще се образуват след 01.01.2021г., да се приеме принципно решение дали електронното дело изключва изцяло съществуването на хартиен вариант (оригинал или копие) на електронните записи в системата.

6. Да се приеме принципно решение дали всички дела следва да се създават като електронни или само определени по вид дела.

7. С оглед на решенията по направените предложения и поставените от нас въпроси да се предприемат и предложат изменения в нормативната уредба.

Съображения:

I. По действащата процесуална уредба относно постановяването и обявяването на съдебните актове с използване на КЕП от съдия:

Първоначалното ни виждане бе основано изцяло на нормативната уредба на електронния подпис и връзката ѝ с изискванията на процесуалните закони.

Съгласно чл.235, ал.4 ГПК решението заедно с мотивите към него **се изготвя** в писмена форма и **се подписва** от всички съдии, взели участие в постановяването му – чл.236, ал.3 ГПК. По силата на чл.236, ал.3, изр.2 ГПК, когато някой от съдиите не може да подпише решението, председателят или старшият съдия отбелязва върху решението мотивите за това. Подписват се също и определенията, постановени в закрито заседание – чл.254, ал.2, т.7 ГПК.

Според чл. 310 НПК присъдата се обявява от председателя на съдебния състав незабавно, след като е подписана от всички членове на състава на съда. Когато изготвянето на мотивите е отложено, председателят обявява само диспозитива, подписан от всички членове на състава на съда. Когато някой от съдебния състав е на особено мнение, мотивите се подписват от всички членове, като особеното мнение се излага в писмена форма и се подписва от неговия автор. Това обстоятелство се отразява в диспозитива на присъдата. По същия начин се подхожда и при изготвяне, подписване и обявяване на въззивните и на касационните съдебни актове, съгласно чл. 339, 340 и 354, ал. 4 НПК.

Съгласно чл.57 от Правилника за администрацията на ВКС съдебните секретари обработват делото след постановяване на съдебното решение, а според чл.59, ал.1 от Правилника с обявяване на решението в срочната книга, то се обявява и в деловодната система. Посочените правила регулират техническата дейност по обявяване на съдебното решение и публикуването му.

Според чл.3, ал.1 от Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги определението за електронен документ препраща към дефиницията в чл. 3, т. 35 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.), а именно „електронен документ" означава всяко съдържание, съхранявано в електронна форма, по-специално текстови или звуков, визуален или аудио-визуален запис.

Съгласно чл.3, ал.2 ЗЕДЕУУ писмената форма се смята за спазена, ако е съставен електронен документ, съдържащ електронно изявление.

В чл.13 ЗЕДЕУУ са дадени определения на електронен подпис, усъвършенстван електронен подпис и квалифициран електронен подпис чрез препращане към Регламент (ЕС) № 910/2014, като в ал.4 е регламентирано, че **правната сила на електронния подпис и на усъвършенствания електронен подпис е равностойна на тази на саморъчния подпис, когато това е уговорено между страните.**

Изводите, които следват от нормативната уредба, и то само ако се приеме, че правилата по ЗЕДЕУУ са приложим и към съдебните актове са, че писмената форма за изготвяне на съдебните актове (решения и определения), както и подписването им от съдебния състав, биха могли да се считат за спазени, ако съдебният акт е изготвен като електронен документ, подписан с електронен или усъвършенстван електронен подпис (респ. с квалифициран електронен подпис, който е вид усъвършенстват електронен подпис по Регламента).

След съпоставяне на посочените законодателни разрешения от значение по поставените от нас въпроси е и обстоятелството, че постановените съдебните актове се изготвят **в един подписан от състава екземпляр, който остава по делото, а на страните и на всички останали лица се издават преписи.** Съответно в деловодната система се обявява и на официалния сайт на съда се дава достъп до копие на съдебния акт в електронна форма. Ако се приеме, че подписаният с електронен подпис електронен документ има правната сила на документ в писмена форма със саморъчен подпис, то изводът би бил, че изготвеният съдебен акт в електронна форма, подписан с електронен подпис от съдебния състав, би имал правната сила на оригинален съдебен акт по смисъла на ЗЕДЕУУ, но при спазване на правилата на процесуалния закон. Този извод може да се формира, само ако тълкуваме разпоредбите на ЗЕДЕУУ и по отношение на съдебните актове, но според чл.2, ал.2, т.2 законът не се прилага, когато държането на документа **или на екземпляр от него има правно значение.** Не коментираме и Закона за електронното управление, за да не навлизаме в теоретични разсъждения дали съдът е сред посочените в закона органи и дали предоставя административни услуги и кои са те. Изрично в чл.1, ал.3 ЗЕУ е предвидено, че този закон **не отменя правилата за работа с документи на хартиен носител, когато закон предвижда особена форма или особен ред за извършване на определени действия.**

В разпоредбата на чл.360а ЗСВ е предвидено издаването на актове от органите на съдебната власт в „**електронна форма**“, а според чл.360з, ал.1 ЗСВ (в сила от 01.01.2021г.) при извършване на процесуално действие,

което поставя началото на отделно производство, в информационната система на органа на съдебната власт се образува **електронно дело**. В пар.216, ал.3 от ПЗР на ЗИДЗСВ /ДВ бр.11/2020г./ е посочено, че Пленумът на ВСС определя с решение кои от органите на съдебна власт следва да извършват описаните действия (вкл.издаването на актове) в електронна форма до 31.12.2020г., което на практика се свързва с въвеждането на ЕИСС, като същевременно всички дела, образувани на хартиен носител в тригодишен срок от влизане на закона в сила, но от изменението с ДВ бр. 62/2016г., се приключват по досегашния ред.

Считаме, че смисълът на закона е първоинстанционните дела след 01.01.2021г. да се образуват като електронни дела и само тогава всички процесуални действия биха могли да се извършват в електронна форма, съответно съдебните актове да се издават в електронна форма.

За делата, образувани като първоинстанционни на хартиен носител до 01.01.2021г., **издаването на актове на съда в електронна форма е относимо не към изготвянето, а единствено към обявяването им**. ЕИСС, така както е разработена и според проведените обучения, работата в тестова среда и наблюденията на членовете на работната група в Софийски апелативен съд и Благоевградски окръжен съд, изисква подписването в електронен подпис на всички съдебни актове и извършването на процесуалните действия в електронна форма, но едновременно с това и изготвяне на актове на хартиен носител, които се прилагат в хартиеното дело с оригинални мастилени подписи на съдебния състав. Създаването **на два оригинала** – писмен (хартиен) със саморъчни мастилени подписи и електронен с електронни подписи, **противоречи на процесуалните закони**. Това открива и възможности за спорове, включително и съдебни производства относно автентичния текст на постановения съдебния акт при различие между двата оригинала. В този смисъл по делото може да съществува само един оригинал на съдебния акт и след като делото е образувано на хартиен носител и всички извършени процесуални действия са обективирани на хартиен носител, то и съдебният акт следва да има един писмен хартиен оригинал.

В информационната система следва да се обяви електронно копие или образец на хартиения акт, както действат и досега ползваните информационни системи.

Съдебните актове, достъпни чрез деловодните системи, на сайтовете на съдилищата и в другите информационни системи, не позволяват промяна и въздействие върху тях и могат да се ползват с **информативна цел**. За съдиите от ВКС не е съществува колебание, че обявените актове съответстват на оригиналите и в работата си съдебните състави се позовават на актове, които са достъпни чрез информационните системи.

Практиката при произнасяне по **чл.288 ГПК** от Гражданска и Търговска колегия на ВКС обосновава това наше разбиране.

В обобщение:

За образуваните до 01.01.2021г. хартиени дела, съответно и образуваните в ЕИСС до тази дата дела, изготвянето на съдебните актове следва да се извършва по правилата на чл. чл.235, ал.4 ГПК; чл.236, ал.3 ГПК; чл.236, ал.3, изр.2 ГПК и чл.254, ал.2, т.7 ГПК, както и по чл. 301-305, чл. 307, чл. 308, чл. 310, чл. 339-340 и чл. 354, ал. 4 НПК.

Обявяването на актовете да се извършва от съдебен служител, в случая на ВКС и по съществуващите правила това е съдебният секретар, който обявява акта в ЕИСС, ползвайки КЕП. С използването на КЕП се удостоверява и съответствието на оригинала с електронното копие на акта в системата.

При тази опция отпада проблемът с датата на обявяване на акта, като секретарят ще обяви акта в ЕИСС, който генерира номер и дата (на вече постановения и подписан от съдебния състав акт) и тези номер и дата ще се възпроизведат на хартиения оригинал на акта. В този смисъл в т.5.5.12. от техническото задание към договора изрично е записано: „Модулът трябва автоматично да задава номер и дата на акта, **след постановяването му**, които не трябва да има възможността да бъдат редактирани“.

Извън посочените правни съображения относно подписването на съдебните актове и извършването на процесуални действия в електронна форма, следва да се отбележи, че така както е създадена ЕИСС възлага на съдиите множество деловодни функции, които са изцяло в задълженията на съдебната администрация.

Достъпът на страните по делата, който ще се осъществява чрез ЕПЕП и другите информационни системи, не изисква и не налага удостоверяването и извършването на процесуални действия чрез използване на КЕП от съдия. Използването на КЕП от оторизирани потребители (съдебни служители), които обслужват ЕИСС и изпращат актове и записи в ЕПЕП, е достатъчна гаранция за **достоверността на информацията**, като по този начин се изпълнява и изискването за отдалечен достъп на страните до делата.

Поставеният въпрос е от значение за оторизацията на отделните потребители при работа с ЕИСС, поради което следва да бъде решен с оглед спазване на процесуалните закони.

След 01.01.2021г. при образуване на електронно дело и ако процесуалните действия следва да се извършват **изцяло и само в електронна среда**, само тогава би имало смисъл от подписване на

актовете от съдебния състав с КЕП. Такива дела ще се образуват във ВКС веднага след 01.01.2021г., като например делата по чл.47 ЗМТА за отмяна арбитражни решения; делата по ЗЧСИ, ЗННД и ЗА.

Това наше становище бе до известна степен разколебано от обясненията, които ни дадоха представители на „Информационно обслужване“ АД при проведена среща на 12.10.2020г. относно вида на предоставените и ползвани в ЕИСС електронни подписи от съдиите и съдебните служители, както и от организацията на ЕПЕП.

Представителите на „Информационно обслужване“ АД обясниха, че подписаните в ЕИСС с електронен подпис съдебни актове **„имат живот“ само в електронна среда**, поради което при обозначаването им на екрана на компютъра и при разпечатването им на хартиен носител същите не се визуализират като подписани документи с електронен подпис. Според т.11.5 от Методическите указания за работа на съдилищата с ЕИСС, приети с решение на Съдийската колегия на ВСС по протокол № 21/23.06.2020г. в електронната папка на делото в ЕПЕП електронно подписаните документи се присъединяват без данни за КЕП от съответния магистрат, като в горния ляв ъгъл на публикуваните съдебни актове и протоколите от разпределението на делата се извежда текст, обозначаващ, че актът е електронно подписан документ, както и името на подписващия с електронен подпис без други лични данни.

Следователно в държане на страните и за представяне пред органи и институции (необхванати от обмена на електронни документи по раздел II на глава 18“а“ на ЗСВ), както и за пред частни лица, подписаният в ЕИСС с КЕП съдебен акт трябва да се предостави на хартиен носител, заверен за вярност с оригинала. Издаването на заверени преписи от съдебни актове (необезличените за нуждите на ЕПЕП) ще съдържа отбелязване от съдебен служител, който да удостовери, както и досега, съответствието на оригинала със завереното копие.

В този смисъл с въвеждането на ЕИСС **не се създава отдалечен достъп на страните до актовете, издадени в електронна форма**, тъй като не се променя съществуващата до момента организация – информационната система има **само информативен характер за постановените съдебни актове**, а държането на препис от оригиналния акт се осъществява чрез издаването на такъв от органа на съдебната власт. Съдебните актове, подписани в електронната среда на ЕИСС от членовете на съдебния състав, нямат правни последици, на които страните да могат да се позовават извън системата, което обезсмисля съществуването на подобно изискване.

Системата допуска извършването на всякакви „технически“ поправки след генерирането на номер и дата на постановения и подписан

съдебен акт, което е **недопустимо** по правилата на процесуалните закони, ако електронният акт е с правно значение. Ако системата само отразява и удостоверява съответствието на оригинала с електронния образец на акта, технически поправки биха били допустими (при спазване на конкретно разписана процедура) и то само за отстраняване на несъответствията между електронния образец и оригиналния акт.

Дейността по въвеждането на актовете в ЕИСС, с оглед и на създаването на електронни срочни книги, представлява обявяване и публикуване на съдебните актове, а не дейност по изготвянето и подписването им. Подписът с КЕП (или само използването на КЕП в системата) за действия по обявяване и публикуване на съдебния акт следва да има значение **за удостоверяване на съответствието на оригинала** (писмения акт, подписан от съдебния състав) с електронния образец в ЕПЕП, респ. на електронния документ (сканирания и прикачен акт) в ЕИСС с електронния образец в ЕПЕП.

Предложението ни е свързано с поставяне на конкретни изисквания пред изпълнителя на проекта и евентуално с изменение подзаконовите нормативни актове, приети от ВСС на основание глава 18 „а“ от ЗСВ.

II. По законодателната уредба на електронните дела:

Уредбата на глава 18 „а“ на ЗСВ за образуването на електронни дела от 01.01.2021г. не може и не трябва да се прилага буквално във вида, по който са разписани нормите от законодателя, включително и според приетите от ВСС подзаконови нормативни актове.

Уредбата противоречи не само на процесуалните закони в частта относно изготвянето на съдебните актове, но дори и след тяхното евентуално изменение, **противоречи на основните начала** на гражданския и наказателния процес.

Според разпоредбата на чл.360з, ал.4 ЗСВ на страните по делата се предоставя отдалечен, безплатен и неограничен достъп по електронен път до електронните дела. Независимо от разписаните правила за осигуряване на такъв достъп в чл.360з, ал.4 и ал.6 ЗСВ, обективно ще съществуват пречки на някои от страните – липса на интернет или на устройство, от което да се осъществи достъпът или невъзможност за работа в електронна среда поради липса на знания и опитност, каквито не се изискват от страните по съдебните дела. В тези случаи страната би могла единствено да изисква преписи на хартиен носител, но за същите следва да заплати държавна такса – чл.360з, ал.7 и ал.8 ЗСВ.

От друга страна, уредбата предвижда, а тя не би могла да изключи, подаването на документи от страните до съда на хартиен носител, като правилата за приемането им и създаването на електронни образци са посочени в чл.360ж ЗСВ. Проверката на съответствието на хартиените документи, държани от страната, с електронните им образци **е само** по електронен път. Движението на делото и извършените процесуални действия от тях, от пълномощниците им, от насрещната страна и от съда е предвидено да се осъществява също **само** по електронен път.

Разписаните в ЗСВ норми относно образуването на електронни дела и ако същите се тълкуват, че изцяло следва да се преустанови създаването на дела на хартиен носител, **нарушават** принципа на **състезателното начало** съгласно чл.8, ал.3 ГПК относно **задължението на съда да осигури** възможност на страните да се запознаят с исканията и доводите на насрещната страна, с предмета на делото и неговото движение, както и да изразят становище по тях. Нормите нарушават и принципа на **равенството** на страните в процеса по чл.9 ГПК и чл.11, ал.2 и чл.12, ал.2 НПК относно осигуряването на равна възможност на страните да упражняват предоставените им права.

Отделно от това, нормите относно образуването на електронни дела, ако се тълкуват като изцяло преустановяващи създаването на дела на хартиен носител, нарушават принципите на Хартата на основните права на Европейския съюз. Според чл. 41, т. 1, б. б от Хартата, правото на добра администрация включва правото на достъп на всяко лице до документите, които се отнасят до него, като се зачитат легитимните интереси, свързани с поверителността и професионалната и служебна тайна. Чл. 42 от Хартата създава изрично право на всеки гражданин на Съюза, както и всяко физическо или юридическо лице, което пребивава в държава членка или има там седалище според устройствения му акт, да има достъп до документите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, **независимо от вида на техния носител**. Този достъп, освен по правилото на чл. 360з, ал. 6 ЗСВ, следва да се осигури и електронно дистанционно, но електронният дистанционен достъп не може напълно да замени справките, необходими на лицата и свързаните с тези справки хартиени носители.

В тази връзка, на работната група не е известно при задължителната предварителна оценка за въздействието на изменението на ЗСВ, както и на съответните подзаконовни нормативни актове на ВСС (глава II ЗНА), съобразено ли е правилото на чл. 52 от Хартата относно спазване на принципа на пропорционалност при налагане на ограничения на

упражняването на правата и свободите, признати с Хартата¹. Според работната група от ВКС, се налага да бъде извършена процедурата по чл. 22 ЗНА с оглед въздействието на разпоредбите за въвеждане на ЕИСС върху неограничен кръг правни субекти в страната и Съюза.

Уредбата на електроните дела в ЗСВ следва да се тълкува според вложения от законодателя смисъл на разпоредбите за създаване именно на отдалечен, безплатен и неограничен достъп до съдебните дела.

Съгласно чл.360з, ал.2 ЗСВ електронното дело е съвкупност от свързани **електронни записи** в информационната система на органа на съдебната власт, която съдържа всички **електронни документи и информация**, създадени или предоставени от участниците в производството и органите на съдебна власт във връзка с упражнени процесуални права или удостоверителни изявления, всички **електронни документи и доказателства** по чл.360ж и други данни, обработвани от органа на съдебна власт във връзка с производството.

Изводите, които следват са, че законодателят приравнява на електронни документи снетите електронни образци на изявления, актове, документи и информация, подавани до органа на съдебна власт на хартиен носител – чл.360ж, ал.1 ЗСВ.

От друга страна, според чл.360з, ал.3 ЗСВ органите на съдебната власт осигуряват съхраняването на **доказателствата, за които материалният носител има правно значение**. Осигуряването на съхраняването не се отнася само за веществени доказателства и доказателствени средства, но и за писмените доказателства. Тук следва да се отговори на въпроса в кои случаи материалният носител има правно значение и дали същият е относим единствено и само за доказателствата по смисъла на процесуалните закони.

Органът на съдебна власт издава документи, а страните представят също документи, и всички те, които са съставени на хартиен носител, могат да имат правно значение. Така например: удостоверяването на връчването на призовка на страна на хартиен носител е документ, издаден от органа на съдебна власт, съдържащ подписано удостоверително

---

¹ Член 52 Обхват и тълкуване на правата и принципите 1. Всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи. При спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.

изявление на връчителя и мастилен подпис на призованото лице. Снемането на електронен образец от този документ е от значение за попълване на електронното дело, но оригиналът на никого не се връща, както е с подаваните от страните документи по чл.360ж, ал.5 ЗСВ. Този оригинал следва да се съхранява от органа на съдебна власт, тъй като писменото удостоверятелно изявление има правно значение и същото може да бъде оспорено. Оспорването изисква съществуването физически на хартиения оригинал.

Законът не предписва как се процедира при подадени чрез пощенски оператор документи от страна по дело. Снемането на електронни образци от изпратените документи и от документите на пощенския оператор (товарителница, пощенско клеймо за датата на подаване), попълва електронното дело, но оригиналите не следва да се връщат на подателя или на пощенския оператор, тъй като същите материализират факти, които са от значение за упражняваните права.

Такива са случаите и с писмени документи и писмени доказателствени средства, създадени в досъдебното производство по наказателни дела, в хода на съдебното дирене пред първата и въззивната инстанция, в случаите по чл. 354, ал. 5 НПК, както и множество случаи на писмени доказателства по граждански и търговски дела – менителнични ефекти, завещания, писмени договори, особено тези, при които формата е от значение за действителността им.

Писмени документи, които съдържат изявления на страните, направени в съдебното производство, като например сключване на спогодба по обвинения от частен характер, на споразумение за решаване на наказателното дело, за отказ от иска, също имат правно значение и материалният носител следва да се запази с оглед на последиците, които има това изявление. Такива последици имат и всички извършвани от страните процесуални действия, за които законът изисква писмена форма, включително подаване на искова молба и жалби, чиито оригинали се съхраняват по делата.

Сключването на съдебна спогодба представлява договор, който се подписва от страните в протокола от съдебното заседание и същият не би могъл да бъде изготвен и подписан в електронна среда.

Представянето на други документи – пълномощни, писмени защиты, списъци за разноски и писмени доказателства в открито съдебно заседание е немислимо да се извършва чрез сканирането им в това заседание и връщането им на страните.

Посочените случаи не изчерпват хипотезите на документи по чл.360з, ал.3 ЗСВ, за които материалният носител има правно значение, а при разширително тълкуване на разпоредбата това ще са всички документи, чиито оригинали са изготвени на хартиен носител.

Също така процесуалните закони изискват в определени случаи представянето на преписи от документи, които до връчването на насрещната страна (например на препис от искова молба или жалба), същите следва да се съхраняват от органа на съдебна власт. Така следва да се процедира и с издадени на хартиен носител изпълнителен лист, обезпечителна заповед, препис от съдебен акт – в тези случаи само материалният носител е с правно значение, независимо че не са доказателства според процесуалните норми.

Съхраняването на доказателства и на документи, подадени от страните или издадени от органа на съдебна власт, изисква **запазването на съществуващите хартиени дела.**

По така изложените съображения следва да се преосмисли дали законодателят е заложил в нормата на чл.360з ЗСВ изискване със създаването на електронни дела да се изключи съществуването на хартиени дела. Определено съществуването на хартиени документи по делата е разписано предвид правилата за съхраняването им от органа на съдебна власт, като тълкуването не следва да е стеснително само за доказателствата по смисъла на процесуалните закони, а и за писмени документи по делата, удостоверявани извършени процесуални действия.

Тълкуването следва да се основе на целта на закона относно достъпа на страните до делата по електронен път. Ограничаването на този достъп само по електронен път, ако не се създават дела на хартиен носител, не би могло да се приеме за легитимна законова цел. Разпоредбите на закона предписват създаването на пълни електронни образци на хартиените дела, без да изключват съществуването им на хартиен носител.

Следва да се обсъди дали първоначално като електронни дела не следва да се образуват само отделни категории дела, при които съществуването на делата в електронен вид не би нарушило основните начала на гражданския процес, като например по производствата за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 ГПК.

При вземането на решение следва да се има предвид, че съществуват категории дела, които са образувани като хартиени дела, и по тези дела може да се изискат последващи действия от органа на съдебна власт, като например делбени дела, внесени в архив, или делата по регистрация на политически партии. По отделни категории дела съдебното решение е и титул за собственост, като например по чл.19, ал.3 ЗЗД или по делбени дела.

За решаването на посочените въпроси са нужни изменения в подзаконовата нормативна база, включително издадените въз основа на ЗСВ от ВСС Правилник по чл.360к ЗСВ и наредбите по глава 18 „а“ на

ЗСВ, както и евентуално да се предприемат необходимите действия по изменение на ЗСВ.

Констатираните от нас проблеми в законодателната уредба, рефлектиращи и върху изготвянето на ЕИСС, както и множеството препоръки за създаване на липсващи функционалности в системата и за нейни доработки, направени от цялата работната група, налагат вземане на решение от ВСС за **отлагане** на цялостното използване от съдилищата на ЕИСС, както и **предприемане на законодателни изменения** относно срока на влизане в сила на разпоредбата на чл.360з, ал.1 ЗСВ.

Тотка Калчева

Мими Фурнаджиева

Бисер Троянов